

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

2004

Հայրենի

Հայրենի

ՄԻՔՐՈՄԷՂԱ

ՀԻՔԵԱՅԵՒ ՖԵՅԼԷՍՕՖԻՅԷ

ՖԵՅԱԹ 3 ՂՈՒՐՈՒՇ

ՍԹԱՆՊՈԼ
ՄԱԹՊԱՍԻ ԱՐԱՄԵԱՆ

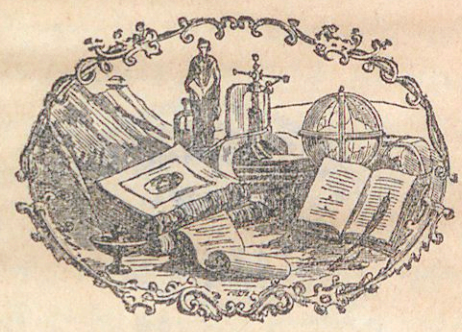
1869

1.

ՄԻՔՐՕՄԷՂԱ

ՀԻՔԵԱՅԷԻ ՖԷՅԼԷՍՕՖԻՅԷ

Կիսափայտաբանական հեղինակությամբ

ՄԹԱՆԳՕԼ
ՄԱԹՊԱՍԻ ԱՐԱՄԵԱՆ

1869

Թէրիսի օլան զաթ տախի ճիւմէ Թարափընտան Թէպըիք
 օլունմուշ օլտուղունտան նաչի պէօյլէ պիր միւէլլիֆի մահիր
 վէ ֆէյլէսօֆու շէօհրէթկիրին նիճէ մէվատոր նաֆիայը շա-
 միլ վէ նէվի ինսանըն սալահը հալ վէ Թէրֆիհի պալինէ մէ-
 տար օլաճագ բէք չօդ նուահ ու բէնտի միւշթէմիլ Թաննի-
 ֆաթընըն վէրայի բերտէի խեֆատէ պրաղըմամասը իւմնիյէսի
 իլէ պու քէրրէ մուճաիլէ յհին ճիւմէի Թէէլիֆաթը մէշուրէ
 վէ մէրղուպէսինտէն օլուպ Աիւլիվէր տիմէքլէ մարուֆ ախէր
 պիր քիթապը հիքմէթ նըսապ կիսլի միւթալասաը հէր սընըֆ
 ահալիյէ պիրէր սուրէթլէ ֆայիտէ պախշ օլան Միքրօմէզա
 նամ հիքեայէի պէրկիւղիտէսի մին զայրը հատտին աչըդ Թիւր-
 քի լիսանընա Թէրճէմէ օլունտու :

ՆԱՇԻՐ ԹՕՐՍՆԷԼԵԱՆ

1869

ՄԻՔՐՕՄԷՂԱ

ՀԻՔԵԱՅԷԻ ՖԷՅԼԷՍՕՖԻՅԷ

Պ Ա Պ Ի Է Վ Վ Է Լ

Սըննա տէնիլէն եզտըք երտըղը տիւնեսաը էհալիսինտէն
 պիրինին Սաֆի-ն (եանի Զուհալ) Թէսմիյէ օլընան սէյեսարէյէ իթտիկի
 Եօճուլուղու պէյանընտա տըր :

Միրիուս տէնիլէն երտըղըն էթրափընտա տէճնէն սէյեսա-
 րէլէրտէն պիրիսինտէ զայէթ ազըլը պիր կէնճ առտճ պուլու-
 նուր իտի, անըն պիղիմ քիւչիւք քարընճա եուվասընա պէնզէր
 տիւնեսամըզա էթտիկի Եօճուլուղու զէման քէնտուսինի Թա-
 նըմաք շէրիֆինէ նայիլ օլտում :

Իսմի ՄԻՔՐՕՄԷՂԱ իտի : Պու էօյլէ պիր իտիմ տիր քի պիւ-
 թիւն պէօյիւք զաթլէրէ եագըշըր :

Պօյու սէքիզ ֆէրսախ գատար վար իտի եանի պու սէքիզ
 ֆէրսախ իլմի հէնտէսէ իւղրէ պէհէրի պէշէր գատէճ իթիպա-
 րըյըլա եիրմի տէօրթ պին աարմ սայըլմալը տըր :

Պաղը իլմի բագամա աշնա օլանլար քի տայմա պիւթիւն էհա-
 լիյէ լազըմլը քիմնէլէր տիր տէր հալ քալէմի էլլէրինէ ալապ հի-
 սապ իտճէքլէր տիր քի. մատամքի Միրիուս մէմլէքէթի էհալի-
 սինտէն օլան Միւսիւ Միքրօմէզանըն պաշընտան այազլէրինէ
 գատար եիրմի տէօրթ պին աարմ եանի աարլ հիսապճա եիւզ
 եիրմի պին գատէճ տիր, վէ պիզ (քի պու տիւնեսանըն էհալի-
 սիլիլ) եալընըզ պէշ այագ պօյունտայըլ, վէ քիւրրէմիղին
 տախի եալընըլ սօգուզ պին ֆէրսախ էթրափը վար տըր. պէօյլէ
 իսէ անըն սօղտուղու քիւրրէնին տայրէսի պիղիմ քիւչիւք քիւր-
 քէտէն եիրմի պիր միլէճն ալթը եիւզ պին քէրրէ պէօյիւք օլ-

մաք լաղրմ կէլեր : Խշթէ պուտա թապիյաթտա կէօրիւլէն առի շէյլէրտէն պլերի տիր :

Սլմանեա վէ Խթալեատա պուլունան պաղը հիւքիւմէթլէրին եարրմ սաաթտա էթրաֆը տօլաշըլապիլէն մէմալիքինին տէվլէթի Օսմանիյէ վէ Րուսիա վէ եախօտ Չին մէմալիքինէ դըյասէն վաղը օլան ֆարդլարը թապիյաթըն պիւթիւն մախլուգաթ պէյնինատ կէօթէրթմիշ օլտուղու ֆարդլարըն պիրէր նումունէսի սայըլապիլեր : Խշթէ օլ զաթը շէրիֆին պօյու զիբը իթտիկիմիղ եիւքսէքլիքաէ օլուպ , պու հալաէ անըն դուշաղը ալթմըշ պին գատէմ պօյունտա օլաճաղընը պիղիմ գալէմքեար վէ բեսամլարըմըգ քէշֆ վէ իգրար իաէպիլերէր :

Պունունտա աղ շէյ օլմասըղը մալիւմ տիր : Պունուն եիւղիւնիւն իւշ բայընըն պիրի դատար օլուրտա վէ հիւսնիլ շէհրէսի հիւսնիլ վիւճիւտինին եէտինճի բայը պէօյիւքիլինատ պուլունտա ալթըք պունուն ալթը պին իւշ եիւղ օթուղ իւշ այաղ պէօյիւքիլինատ վէ պիր աղաճըքտա գիատէ օլմաղ լաղրմ կէլեր քի՝ պունունտա հիսապ իթմէք իգթիլա իաէր :

Ֆիքրի պահսընա կէլինճէ պիղիմ էն թէրպիլէլի ֆիքրիլէրիմիղտէն պիրի օլուպ , բէք չօք շէյ պիլեր , վէ պիր գաշ շէյ տախի իճաա իթմիշ տիր :

Եաշը իքի եիւղ ալթմըշ վարմամըշ իքէն քէնտի ստէթլէրի իւղրէ պուլունտուղու երլարըն ճիգվիթ մէթթէպինատ օգուր իմիշ :

Պիրտէ քէնտի ֆիքրինին գուվիլէթի իլէ Եօրիտ ֆէյլէսօֆուն պէյան իյլէտիլի մէսէլէլէրտէն էլիսինի պուլտու , եանի Պլէղ Բասգալ նամ ֆէյլէսօֆտան օն սէքիլ մէսէլէ գլատէ պուլմուշ օլույօր :

Չիւնքի Պլէղ Բասգալ քէնտի հէմշիլրէսինին գալիինճէ անճաք օթուղ իքի մէսէլէյի օյնար իքէն հալլ իաէպիլիմի վէ ճտան սօնկրա իլմի հէնտէսէտէ պայաղը պիր մէհարէթ քէսոլ էտիպ , ֆէյլէսօֆրուգտա իսէ գաթան մաղպուլ օլամամըշ տրր :

Մէրդում Միքրօմէղա տէօրթ եիւղ էլի եաշընտա , եանի չօճուքլուքտան հէնիւղ չըքմըշ օլտուղու հալաէ՝ պիր չօք քիւչիւք պէօճէքլէրի թէշըիլ իթտի քի անլէրին գուլթրէրի անճաք

եիւղ այաղ տրր , վէ առի խուրտէ պինլէր իլէ կէօրիւլմէսի միւքին տէկիլ տիր . պունլարըն իւղէրինն զայէթ թօհաֆ պիր քիթապ գալէմէ ալտը . լաքին պու քիթապ պաշընա պիր քաշ իշ կէթիլտի . չիւնքի քէնտի մէմլէքէթի միւֆթիսի պօշ վէ զայէթ մալիւմթաղ պիր առէմ օլտըղընտան պունուն քիթապընտա պիր թաղրմ չիւպհէլի վէ աճայիպ վէ սէրպէսթ վէ տին վէ մէղճէպէ տօքունուր սէօղլէր պուլտու վէ ալէյհինատ տալայա գալըշտը :

Տալանըն էսասը շու իտի քի՝ Միրիուս երլարընտա պուլունան բիրէլէրին մայէի ապիսի սալեանկէօղլէրին մայէսինէ մութապըգ մը տրր :

Միքրօմէղա ագիլանն ճէվապ վէրէրէք քէնտինի մուհաֆաղա էլլէտի , վէ պու խուսուտա պիւթիւն գարըլարը թարաֆընա ճէլալ իթտի . պու տալա իքի եիւղ եիրմի սէնէ սիւրտիւ : Նիհայէթ իւլ էմր մէրդում միւֆթի օլ քիթապը օգումամըշ օլան պաղը հաքիսլէր մարիֆէթի իլէ մէն իթտիրտի . վէ սահիպինէ ճէղա օլարաք սէքիլ եիւղ սէնէ մահքէմէյէ այաղ պամամասը իչիւն շէտիտէն թէնպիհ օլունտու :

Միքրօմէղա շու մահքէմէտէն թարա օլունտուղունա բէք գիատէճէ էսէֆ տույմասը . չիւնքի օրատա գարղաշալըքտան վէ պայաղըլըքտան պաշկա պիր շէյ կէօրիւլմէկ իտի :

Միւֆթիյէ գարըլ զայէթ թօհաֆ պիր շարգը եարտը . լաքին ճունն հիշ վաղիֆէսի պիլէ օլմատը :

Պատէհու պաշլատը երլարտան երլարղա եօլճուլուղ իթմէկէ . վէ քէնտի ֆիքրինի վէ եիւրէյինի թանղիմ վէ լալահ էյլէմէյէ :

Օնլար քի էքսէրիա եալընըղ բօսթա արապատը եախօտ սիլլին տէնիլէն արապա իլէ եօլճուլուք իտէրլէր , հէր հալտէ թաաճիւպ իտէճէքլէր կէօյտէ եօլճուլուք իտէնլէրին թաղըմլարընը կէօրիւլէրինատ , չիւնքի պիլ պուլունտուղըմըղ պիր բարչա չամուրուն եիւղէրինատ էօյլէ զանն իտէրիլ քի պիղիմ առէթլէրիմիղտէն տըշարը հիշ պիր շէյ օլմաղ :

Պու պիղիմ եօլճումուղուն թէրաղի ուսուլի եիւղէրինէ թաաճիւպ օլունաճաք տէրէճէտէ մալիւմթը թամմէսի վար

Խտի . վէ գու վիէ յի ճագիւպէ վէ գու վիէ յի բէատիյէ յի բէ. ք ա՛լա պիլիբ վէ օլ տէրէճէտէ է յի գուլլանըր Խտի . քի կեան հիւնէ . շին շաֆղը եարաըմը յըլա վէ կեան պիբ երլտըղըն իւղէրինէ պինմէքլէ պիւթիւն էթրաֆ ու էթպասսը պիբլիքտէ օլարագ . այնի պիբ տալտան տիկէրինէ ուչան գուշ կիպի քիւրրէտէն քիւրրէ յէ կիտէր Խտի . :

Ա. գ վագըթտա իւլքէրլէրի տօլաշտը . լաքին տօլաշտըղը երլտըղլարըն իչինտէ հիչ կէօրմէտի օլ աթէշլի կէօյու . քի Տէր . համ իսմինտէ պիբ Բարաս քէնտի տիւրպինճիկի իլէ կէօր . միւշ օլտուղընը միւֆթէխէրանէ պէյան էտէր :

Պէն տէմէմ . քի Մէօսիւ Տէրհամ եանկըշ կէօրմիւշ տիւր , հաշա , լաքին Միքրօմէղա օրատա պուլունտուղընտան բէք ա՛լա պուճա տըքքաթ իթմիշ տիւր . վէ պէն հիչ պիբինէ դար . շը սէօյլէմէ յի սէվմէմ :

Միքրօմէղա պիբ չօք տէօնիւպ տօլաշտըրտան սօնկրա Մա . թիւրն քիւրրէսինէ եէթիշտի . հէր նէ դատար տայմա եէնի շէյլէր կէօրմէկէ ալըշմըշ Խտի իսէ տէ էվիլէլա օլ քիւրրէ . նին վէ օրատա պուլունան էհալինին քիւչիւքիւկիւնի կէօր . տիւկինտէ՝ կիւլմէսինի դապթ իտէմէտի նասըլ քի պու հալ էն ագըլը առէմլէրէ պիլէ վուգու պուլուր : Չիւնքի Մա . թիւրն երլտըղը անճաք տօքուղ եիւղ քէրրէ պիղիմ տիւնեա . մըզտան պէօյիւք օլուպ էհալիտի իսէ պիւթիւն ճիւճէ տիբ . էանի եալընըղ պին գուլլաճ պօյլարը վար տըր եա պի . րաղ տահա էքսիք :

Միքրօմէղա պու հալի կէօրտիւքտէ մայէթինտէ պուլու . նանլար իլէ պիբ աղ զէվլէլէտի . նասըլ քի պիբ Իդալեան մուղիգաճը Ֆրանսայա կէլսէ , Ղիւլլինին մուղիգատընը իչիթ . տիկինտէ կիւլէր :

Լաքին պու Սիրիուսու ֆիրասէթի օլտուղընտան չաբու . ճաք աննատը քի պիբ տիւչիւնէն , եանի աղլէ սահլալ օլան մախիւգ եալընըղ ալթը պին այագ եիւքսէքիկի օլտուղու իչիւն իսթիհղա օլընամաղ :

Մաթիւրնիւլէրի քէնտի իւղէրինէ միւթէհայիբ իթտիքաէն սօնկրա անլէրլէ մուսահապէթէ պաշլատը :

Էղ ճիւմլէ Մաթիւրն երլտըղընըն աքատէմեաը սըր քեա . թիպի իլէ զիատէ տօսթ օլտու , շիւնքի չօք ֆաթթին պիբ ա . տէմ Խտի . վագաս քէնտուսի հիչ պիբ շէյ իճատ իթմէմիշ Խտի իսէ տէ տիկէրլէրինին իճատլէրինի աղնար վէ աղնատըր վէ էբէ յիճէ քիւչիւք շէյլէր վէ պէօյիւք հիսապլար եարար լտը :

Օգույանլարըմըղը մէմուճն իթմէք իչիւն պուրատա Միք . րօմէղանըն օլ սըր քեաթիպի իլէ վուգու պուլան պիբ աճա . յիպ միւքեալէմէսինի նագլ իտէճէ յիմ :

ՊԱՊԸ ՍԱՆԻ

Սիրիուսու իլէ Մաթիւրնիւ պէյննտէ վուգու պուլան միւքեալէմ :

Պու զաթը շէրիֆ եաթըպ սըր քեաթիպի մումախէյճ տա . լի քէնտուսինէ եաղլաշտըղընտա , « Տօղրու սէօյլէմէլի քի , » տէտի Միքրօմէղա , « թապիաթըն տիւրլիւ տիւրլիւ հալլէրի վար տըր » : « Էվիլէթ , » տէտի Մաթիւրնիւ , « թապիաթ էօյլէ պիբ պագլէ յէ պէնղէր քի օրատաքի օլան շիչէքլէր . . . »

« Աման սէնաէ » տէտի տիկէրի « պագլէ սէօղիւնիւ իթմէսէնէ : » « Էօյլէ իսէ » տէտի սըր քեաթիպի . « պէյաղ վէ էսմէր կիւ . զէլլէր ճէմիլէթինէ պէնղէր քի յնլարըն տիւղէնի . . . »

« Պէն սէնին էսմէրլէրինտէն նէ աղնարըմ » տէտի օ պիբի : « Էօյլէ իսէ պիբ բէսիմհանէ կիպի տիբ քի անըն չըգկըլարը . . . » « Խայըր ճանըմ , » տէտի եօլճու , « իշթէ պիբ տահա սէօյլէ . յիմ սիղէ քի թապիաթ՝ թապիաթ կիպի տիբ : »

« Նիչիւն անը պէյնղէթմէք իչիւն պիբ թագըմ շէյլէր ա . րամալը : »

« Սիղէ խօշ կէօրիւնմէք իչիւն սէօյլէյօրում , » տէտի սըր քեաթիպի :

« Հիչ իսթէմէմ քի քիման պանա խուլուս իթսին , » տէտի եօլ . ճու , « իսթէրիմ քի պանա շէյ էօյրէթսինլէր վէ մալիւմաթ քէսպ իտէ յիմ : »

« Եվ վէլա պաշլա պանա սէօյլէ մէկէ քի սիզին քիւրրէնիլդտէ-
քի առէմլէրին քսիչ հավվասը վար տըր : »

« Ետէթմիշ իքի հավվասըմը վար տըր, » տէտի Աքատէմեալը,
« վէ պունուն ազլըրը իւզէրինէ տայմա շիքեայէթ խտէրիլ : »

« Պիզիմ խիւրալարըմը պիզէ լիւզումու ուն շէյլէրին եօ-
թէսինէ կէչէր . պու ետէթմիշ իքի հավվասըմը վէ քիւրրէմիզին
էթրաֆընտա նուրանի հալգամը վէ պէշ տէ մահիթապլէրի-
միզ վար իքէն եինէ քէնտիմիզի տարաա կէօրիւրիւզ : »

« Պիզիմ հէր շէյի պիւմէկէ մէրաքլէրիմիզ վէ ետէթմիշ իքի
հավվասըմըն իզթիզատը օլարադ նիճէ արզուլէրիմիզ օլտու-
ղու հալտէ տախի ճանըմը սրզըմաղա պօշ վազըթ պուլուրուզ : »

« Եվ վէթ, » տէտի Միքրօմէզա, « շիւնքի պիզիմ քիւրրէմիզաէ
պին գատար հավվասըմը վար : Աէ պունունըա պէրապէր
պիւմէմնէ սէպէպէ մէպին տայմա պիզաէ պիր արզու վէ պիր
վէսվէսէ վար տըր քի քէնտիմիզին բէք ազ պիր շէյ օլտըրըմըրը
խապէր վէրիր, վէ հօյլէ տույարըգ քի պիզտէն տահա զիատէ
թէմամիյէթէ մալիք մախլուզլէր օլմալտըր : »

« Պէն պիր ազ եօլճուլուք էթմիշիմ պիզտէն էտնա մախլուզ-
լար կէօրմիւշ վէ պիզտէն ալալարընըտա միւշահէտէ իթմիշ խտէմ-
տէ լուզումու հագիզիէլէրի օլան շիյլէրտէն զիատէ արզուլարը
վէ խօշնուտիյէթլէրինտէն զիատէ լուզումլարը օլմայանընա
րասթ կէլէմէտիմ : »

« Պէլքի պիր կիւն օլ մէմլէքէթէ վարաճաղըմ քի ճտահիշ պիր
շէյ եքսիք տէյիւ . լաքին շիմտիյէ գատար հօյլէ պիր մէմլէքէթ
իւզէրինէ քիմսէ պիր տօղրու մախլումաթ վէրէմէմիշ տիր պանա : »

Իշթէ մէրգում Մաթիւրնիլէ իլէ Միրիուսլու պու վատիտէ
պիր չօք թահմիլէր իթտիքտէն վէ ույար ույմաղ վէ զայրի
սահիհ պիր չօք մուպահասալարտան սօնղրա պաշլատըլար հալ-
տէն պահա իթմէյէ շէօյլէ քի, « Նէ գատար եաշարսընը սիզ
տէտի Միրիուսլու : »

« Ահ բէք ազ միտտէթ, » տիտի օլ քիւշիւք Մաթիւրնիլէ :

« Թըպըր պիզտէքի կիպի, » տէտի Միրիուսլու, « տայմա հօմիւ-
միզիւն դըսալըզընտան շիքեայէթ խտէրիլ : Տիմէք քի պու
շիքեայէթ ումումի պիր շէյ տիր թապիաթտա : »

« Եաղըք քի պիզ, » տէտի Մաթիւրնիլէ, « կիւնէշին պէշ եիւզ
քէրրէ պէօյիւք տէվրինի իթտիկի դատար միւտտէթ եաշա-
րըր . (եանի պիզիմ հիսապըմըճա ճն պէշ պին սէնէ գատար
տէմէք օլույօր) : Եյիահէն կէօրիւրսիւնիլ քի պու եաշայըշ տօղ-
տուղու վարթմաէ հօլմէք կիպի տիր . պիզիմ վար օլտուղումուզ
պիր նօզթա, վէ միտտէթի էօմիւմիւզ պիր տաղըգա, վէ
քիւրրէմիզ տախի պիր զէրրէ կիպի տիր . պիր առէմ քէնտիմի
թէրպիյէ իթմէկէ պիր ազ պաշլար պաշլամաղ օլ թահսիլ իյ-
լէտիքլէրինին թէճրիւպէլէրինի տահա իթմէտէն էօլիւմ եէ-
թիշիր : »

« Պանա գալըրսա պէն հիշ պիր նիյէթ իթմէկէ ճէսարէթ
իթմէմ . պէն քէնտիմի պահըր միւհիթ գատար պիր պէօյիւք
սույուն իչինտէ պիր տամլա կիպի կէօրիւրիմ, վէ պունտան
դաթիւնաղար սիզին եանընըզտա տախի բէք ութմանըյօրում, շու
պէնիմ մասկարա սըֆաթըմըա տիւնեա իչինտէ պուլունուշումա : »

Միքրօմէզա քէլամէ աղաղ խտէրէք տէտի . « Եկէր ֆէյլէսօֆ
օլմասայըտընը պիզիմ էօմիւմիւզին սիզին քինտէն եէտի եիւզ
տէֆա զիատէ ուզուն օլտըրընը պէյան խտէրէմ մահզուն
օլուրսունուզ տէյու գօրդարըտըմ : Աաքին բանա պիլիքսինիլ
քի, նէ վազըթ վիճուտիմիզի անասըլէրէ վիրմէք վէ թապի-
աթը պիր պաշլա շէքլ ալթընտա եէնիտէն ճանլանտըրմաք
լաղըմ կէլտիքտէ, եանի էօլիւմ ետէթիշտիքտէ, պու թէպէտ-
տիւլ սըրաանտէ եա էպէտի եաշամըշ օլմաք վէ եախօտ պիր
կիւն եաշամաք իքիտիտէ պիր շէյ տէմէք տիր : »

« Եօյլէ մէմլէքէթլէրէ վէ հօյլէ մահալլէրէ կիթմիշիմտիր քի
օրատա պուլունանլար պէնիմ վէթանտաշլարըմտան պին քէր-
րէ զիյատէ եաշարլար . պէօյլէ իքէն անտէ տախի շիքեայէթ
խտէրլէր խտի : »

« Աաքին հէր եէրտէ տօղրու տիւշիւնիւք քիմսէլէր պուլու-
նուր քի հալլէրինէ բաղի օլուպ ճէնապը վաճիպիւլ վիւճուտա
տայիմա թէշէքքիւր խտէրլէր . անըն շու ճիհանտա խալգ
պույուրտուղու ճինս ճինս մախլուդաթըն ճիւմլէսինտէ տա-
խի թահիւպ օլընահաք տէրէճէտէ պիր մութապըղըր կէօ-
րիւնիւր : »

«Մէսէլա պիւթիւն տիւշիւնէն մախլուգլէր պաշգա պաշգա տըրլար . անճագ տիւշիւնճէ վէ արդուլէր խուսուսընտէ հէփսի պիրիպիրինէ պէնդէրլէր :»

«Մայէ հէր եհրէ տողըլմըշ տըր , լաքին հէր քիւրրէնին իչինտէ խասսիյէթի պաշգա պաշգա տըր . պու նէվ պէ նէվ խասսիյէթլէրտէն սիզին մայէնիղտէ դաշմ դատար սայըլըր :»

«Էկէր օլ տիւրիւ խասսիյէթլէրի սիւալ էտէ յօրսուսուղ , տէտի Սաթիւրնիւ , « քի զաննրմըճա ծնլար օլմազա պու քիւրրէ շիմտիքի հալինտէ պուլուսամաղըտը , պիղ անլէրի իւշ եիւզէ դատար սայարըղ , եանի կէնիշիք , էրիլէմէմէղլէք , հարէքէթ , աղըրըք , պէօլիւնմէքլիք , վէ սաիրէ :»

«Կալիպա» տէտի եօլճու «սիզի խալգ էտէնին մէրամընա կէօրէ պու դատար աղ շէյ սիզին քիւշիւք տիւնեանըզա էլ վէրիեօր : Անըն հէր շէյտէ կէօրիւլէն հիքմէթինէ հայրէթ իտէրիմ , հէր եհրտէ Ֆէրըլէր կէօրիւրիւմ լաքին հէր եհրտէ պիր զայէթ կիւզէլ մլթապըղըք տախի կէօրիւրիւմ :»

«Սիզին քիւրրէնիղ տէ , ահալինիղ տէ քիւշիւք տիր . աղ սույկիւնուղ վար տըր . վէ սիզին մայանըղըն աղ խասսիյէթլէրի վար . պիւթիւն պուսըլար դատէրի իլահինին թէրթիպաթը տըր :»

«Սիզին կիւնէշի էյիճէ տըգգաթ իթաիկինէզտէ նէ՝ րէնկի վար տըր :»

«Ղայէթ սարըյա չալար պիր պէյաղ րէնկ .» տէտի Սաթիւրնիւ , « վէ նէ վագըթ ծնուսն պիր շէօլէսինի սըրըրըղ , անտէ եէտի րէնկ պուլուրուղ :»

«Պիզիմ կիւնէշիմիղ գըրմըղըյա չալար ,» տէտի Սիրիուսուլ . «վէ պաշըճա օթուղ տօգուղ րէնկլէրիմիղ վար տըր :»

«Պէնիմ եագըաշարըղմ կիւնէշիլին իշինտէ հիշ պիր թանէ եօք տուր քի օ պիրինէ պէնդէսին . նասըլ քի սիզտէ տէ պիրինին եիւզիւ տիկէրինէ պէնդէմէղ :»

«Պէօլէ պիր չօք սիւալլէրտէն սօնըրա , Սաթիւրնտէ պիրիպիրինտէն Ֆէրըլի դաշ ճինս հէյուլա պուլուսուղընու պիլմէք իսթէտի վէ պիր օթուղ թանէ դատար օլտուղընու աղնատը :

Մէսէլա Ալլահ , միտաէթ . մատտէ . տույկուսու օլան պապիթ մախլուգլէր , վէ եինէ տույկուլու վէ տիւշիւնէն զայրի

պատիթ մախլուգլէր , վէ օլ մախլուգլէր քի տիւշիւնիւրլէր վէ հիշ ինպիսաթլարը եօքաուր . էրիլիք վէ էրիլմէղ մախլուգաթ վէ զայրիհիւմ :

Օլ Սիրիուսու քի քէնտի մէմլէքէթինտէ պուսըլար իւշ եիւզէ դատար սայմըլար իտի , քէնտի եօլճուլուքլարընտա պու շէյլէրտէն իւշ պին դատարընը քէնտիտի պուլմուշ օլտըղընը Սաթիւրնիւ Ֆէյլսօֆա պէյան էյլէտէկինտէն Ֆէվքէլատէ թաաճիւպինի տալլէթ իթտի , Վէլ հատըլ պիրի պիրի իլէ պիր աղ պիւտիքլէրի վէ պիր չօք պիլմէտիքլէրի շէյլէր հաղգընտա սէօլլէշտիքտէն վէ կիւնէշին պիր տէվրի դատար միտաէթ պէօլլէճէ միւթալապէր իլէ վաքըթ կէշիրտիքտէն սօնըրա՝ պէրապէրճէ Ֆէյլսօֆանէ պիր եօլճուլուղ իթմէկէ դարար վէրտիլէր :

ՊԱՊԸ ՍԱԼԻՍ

Սիրիուսու վէ Սաթիւրնիւ իքի դաթըն եօլճուլուղ պէյանընտա տըր :

Պու պիզիմ իքի Ֆէյլսօֆլէր Սաթիւրնտէքի ճէվլի հէվայէ պինիպ իլմի բիտղիյէյէ տաիր պիր թագըմ կիւզէլ ա՛լէթլէր տախի պիրիքտէ ալմըշ օլտուղլարը հալտէ սէյահէթէ հաղըրանըլ իքէն , Սաթիւրնիւնիւն զայէթ սէվաիկի պիր գարը պուսու տույաու վէ աղլայարաք կէլիպ անը սալը վէրմէմէք իսթէտի :

Պու պիր կիւզէլ վէ էամէր կէնճ գարը օլուպ պօյու անճաք ալթը եիւղ ալթմըշ գուլաճ վար ըար , լաքին լսօշ էտա սը պօյունուսն քիւշիւքլիկինի էօրթէր իտի :

«Մ՛հ , սէնի դատար» տէտի , «սանա պլին պէշ եիւղ սէնէ գարըլը գօյտուքտան վէ թէմամ՝ թէսլիմիյէթ սուրէթինի կէօթէրիպ անճագ եիւղ սէնէտէն պէրու գուճաղընտա վաքըթ կէշիրտիքտէն սօնըրա պէնի պըրաղըպ տէ ախէր պիր տիւնեանըն տըզմանը իլէ եօլճուլուք իթմէկէ մի կիտէյօրսուսն :»

« Կիթ, խմախ, սէն պիր միւթէճէսսիս ատէմնին. սէն մուհապ-
պէթ նէ օլտուղուն պիւմէղսին. էկէր ասըլ պիր Մաթիւրնիւ
օլմուշ օլսյրարն սատրգ օլուրուտուն - նէրէլէրէ կիտիպ սօ-
լաշաճաքսն, նէ տիր արղիւն. պիղիմ պէշ մահիթապարը-
մըղ սէնին դատար սէրաէրի տէ յիլէր. վէ հալգամըղ սէնին
դատար տէճնէք տէ յիլ. հէր նէ իսէ օլան օլմուշ արըր. պուն-
տան սօնկրա հիշ քիմնէ յի սէվմէ յէճէ յիմ: »

Ձէ յէսօֆ անը դուճաքլատը վէ անընլա աղլատը. հէր նէ
դատար Ձէ յէսօֆ իտի իսէ տէ երնէ տայանամատը. վէ դա-
տըն պիր քէրրէ պօլսյրարը տան սօնրա, կիթախ օլ մէմլէքէ-
թին եէնի եէթմէլէրինտէն պիրի իլէ թէսէլի օլմուղա:

Պու պիղիմ իքի մէրաքլըլար եօլա շրգարլար - էվիլէլա հալ-
դանըն իւղէրինէ սըչրատըլար. վէ կէօրտիւլէր քի տիւղ պիր
շէյ իտի նասըլ քի պիղիմ քիւչիւք քիւրրէտէ պուլունան պիր
աղըլըր գաթ (Միւսիւ Հիւթան) է յի թախմին իթմիշ տիր:

Անտէն տախի մահիթապտէն մահիթապէ կիթախլէր:

Պու սօն պուլունտուղլարը մահիթապըն եանընտան պիր
դուլըրուղլու եըլարը կէչիօրուտու պիւթիւն ուշաղլարը վէ
եանլարընտա պուլունան էտէվաթլէրի իլէ անըն իւսթիւնէ
սըչրատըլար:

Եիւղ էլի միլեօն սասաթլըր եօլճուլուք իթտիքտէն սօնրա՝
Ժիւրիթէր թէսմիյէ օլընան եըլարըլն սէ յեարէլէրինի ըասթ
կէլտիլէր:

Ժիւրիթէրէ պիլէ կիթտիլէր. վէ օրատա պիր սէնէ լա-
քեան էյլէտիլէր: Պու արամ ու իքամէթ յլլէտիքլէրի վաղըթ
պիր թաղըմ կիւղէլ էսրարլէր էօյրէնտիլէր. էկէր միւֆէթ-
թէշի աղայիս էֆէնախլէր պունլարտա պաղը տօղունաղլը
շէյլէր պուլմուշ օլմասալար ըտըր օլ թահսիլինէ մուվաֆիֆաղ օլ-
տուղլարը շէյլէրի չիմտի թասլ ու նէչըր օլունմուշ օլաճաղար:

Ղաքին պէն անլէրին էլ եաղըլարընը մէշհուր պիր Սէրրիս-
գօրօտուն քիւթիւպիւսանէսինտէ օղուտում. օլ զաթ պրրաղար
քի քիթապլէրինի կէօրէ յիմ վէ պու իհասն վէ հիմմէթիւնին
թէշէքիւրլինտէն աճիղ իմ:

Ղաքին սիւղ կէլէլիմ պիղիմ եօլճուլարա. Ժիւրիթէրտէն

տըչարը շրգարըլարընտա պիր եիւղ միլեօն սասաթլըր մէսաֆէ
նաշտըլար. վէ հէր քէսէ մալլում օլան Մարս նամ եըլարըր
եանընտան կէչտիլէր: Պու եըլարը պիղիմ քիւչիւք քիւրրէ-
տէն պէշ քէրրէ տահա քիւչիւք տիր. իքի մահիթապ կէօր-
տիւլէր քի օլ եըլարըա խըսմէթ էտէրլէր իտի. վէ պիղիմ էհլի
րասատլէր էլան անլէրի կէօրմէմիլլէր տիր: Է յիտէն պիլիրիմ
քի Միւսիւ Գասթէլ պունա դարչը եաղաճաք տըր. հէմտէ
թօհաֆ օլմագ իւղրէ պէօյլէ իքի այ եօք տուր. տէ յէճէք տիր-
լաքին պէն դըյաս իւղրէ միւլահաղա իտէնլէրէ միւրաճաաթ
իտէրիմ:

Օ միսիլու սաֆտիլ Ձէ յէսօֆլար Մարս եըլարըրըն կիւ-
նէչտէն հայլի ուղագ օլտուղու հալտէ՝ հիշ օլմաղսա իքի մա-
հիթապա մուհիթաճ օլաճաղընը քէշի իտէպիլիլիլէր:

Պիղիմ եօլճուլարըմըղ պու եըլարըր օլ դըտար քիւչիւք
կէօրտիւլէր քի. եաթաճաք եէր պիլէ պուլամաղլար տէյու
դօրղուլարընտան եօլլարընա կիթտիլէր. այնի պիր քնօյլուն
ֆէնա մէյհանէսինէ կիրմէկէ թէնէգղիւ իթմէ յիւլ եաղընտա
պուլունան պիր մէմլէքէթէ դատար կիթմէյէ ըաղի օլան եօլ-
ճուլար կիպի: Ղաքին չօք սիւրմէտի իքիսիտէ բէշիման օլ-
տուլար:

Եէք չօք վաղըթ կիթտիլէր. վէ հիշ պիր շէյ պուլամատը-
լար. նիհայէթ իւլ էմը ուղագտան պիր քիւչիւք ըչըգ կէօր-
տիւլէր. պու կէօրտիւլէրի պիղիմ տիւնեամըղ ըտըր:

Ժիւրիթէրտէն կէլմիշ օլան օլ զաթլէր պունու կէօրտիւք-
տէ բէք աճըլարլար: Աէլ հասըլ. պիր իքինճի տէֆա տահա
բէշիման օլմամագ իչիւն. դարար վէրտիլէր օրայա չըգմաղա:

Գուլըրուղլու եըլարըրն դուլըրուղունա կէչտիլէր. վէ հա-
ղըրտա պիր շըմալի շաֆագ կէօրէրէք. անըն իչինէ կիրտի-
լէր. վէ Պալթիք տէնիլիլին շըմալ դըլըլարընտա թարիխի
էֆրէնճի հիսապի իլէ 1636 սէնէսի թէմուղուն պէչինճի
կիւնիւ պիղիմ տիւնեամըղա դատէմ պաստըլար:

Թարափընտա նասըլ եասըլ տըր . նասըլ կիւնէշին էթրափընտա չօլբաճա տէճմէքտէ տիր . շէօյլէ քի՝ տայմա գուծալի շըմալի Թարափըլըր եասպան գալըր : Տօղրուսու , անըն իչիւն տէրիմ՝ քի՝ պուրատա հիչ քիմնէլէր եօքտուր . չիւնքի պանա էօյլէ կէլիր քի պիր ագըլըր մախըւզ պուրատա եաշամագըղըր իսթէմէյէճէք տիր :

« Էյի եա , » տէտի Միքրօմէղա , « պէլքի պուրատա եաշայանըլըր ագըլըր տէյիլէր տիր . լաքին հէր նէ հալ իսէ պիր պագըմատա պու քիւրրէ պօշուհա եաբըլըր տէյիլ տիր : Միզին գալիինիղճէ պուրատա հէր շէյ նիգամըղ վէ էօյչիւսիւզ տիր . չիւնքի Սաթիւրնտէ վէ Ժիւրիթերաէ հէր շէյ չըրբըտան չէքիլիչ կիպի տիր : Իշթէ պէլքի պուհուոն իչին տիր քի պուրատա պիր ազ գարըլըր վար եա : Միզէ տէմէտիմ քի պէնիմ հէր եօլճուլըր զլարըմտա տայմա պիրիպիրինաէն ֆտրգըլը հալլէր կէօրմիւչիւմ : »

Սաթիւրնիւ պու սէօղլէրին քեաֆֆէսինէ ճէվապ վէրտի . վէ միւնագանըն սօնու կէլմէյէճէք խտի էկէր Միքրօմէղա սէօղ արասընտա հիտտէթինտէն էլմալըր կերտանըղըր զըրմըլ օլմասայըր : Պու էլմասլար եէրէ տէօքիւլտիւլէր . քիւչիւք վէ զայէթ կիւզէլ պըւլանթի Թանէլէրի իտի . էն պէօյիւկիւնիւն աղըրըղըր տէօրտ եիւզ լիպրա վար ըար . վէ էն քիւչիւկիւ էլի լիպրա :

Ճիւճէ անլէրտէն պիր գաշ Թանէսինի Թօքըտըր վէ կէօղլէրինէ եաքըաշտըրըրնտա ֆասէթալէրինին եարըլըր իգթիղասընճա ալա խուրտէպին կիպի գուլանըլալէճէյինի աննտըր : Պուլարտան եիւզ ալթմըլ սյագ գուծընտա պիր խուրտէպին ալըպ կէօղիւնիւն պէպէյինէ եաղըաշտըր . Միքրօմէղա տախի պին պէշ եիւզ սյագ պէօյիւքիւկինտէ պիր տանէ ալըր : Իքիսիտէ բէք ալա խալլէր . լաքին իք աղըլ անլէր իէ պիր շէյ կէօրէմէալքէրինաէն շալըլուհու պուլմաղա միւհթաճ օլտուլըր : Նիհայէթ Սաթիւրնիւ սէչիլմէղ տէրէճէտէ ուֆագ պիր շէյ կէօրտիւ քի Պալթիք տէնիղինին արասընտա սալլանմաքտայըր . պու կէօրտիւկիւ պիր պալէնա պալըղըր իտի . զայէթ ուսթալըր լա քիւչիւք բար :

մաղը իլէ անը թուծտու . վէ պաշ բարմաղընըն թըրնաղըր եիւզէրինէ գօյարագ Միրիեալըյա կէօսթէրտի . օ տախի պաշլատըր թէքրար կիւլմէկէ պիղիմ քիւրրէմիզ էհալիլէրինին նիհայէթ տէրէճէտէ քիւչիւքիւքլէրի եիւզէրինէ . Օլ վագըլթ Սաթիւրնիւ գանտըր քի պիղիմ տիւնեամըղտա սէքէնէ վար տըր . լաքին պալէնա պալըր զլարընտան պաշգա մախիւզ օլմատըրնա գարար վէրտի . վէ չիւնքի պու զաթ հէր շէյ զայէթ էյի տիւչիւնիւր իտի . պէօյլէ պիր զէրրէ գըտար քիւչիւք շէյն սէպէպի հարաքէթի նէրէտէն նէշէթ իթտիկինէ վէ անըն էֆքեարըր վէ իրատէթ վէ սերպէսթիլէթի օլուպ օլմատըրընը աննամաք իսթէտի :

Պուհտա Միքրօմէղա տախի շաշըրտը . օլ հայվանըր զայէթ սապը իլէ թէֆթիլ իլլէտի . վէ պու թէֆթիլ վէ թէճէսսիւսիւն թահթընտան օլ սէմէրէ հասըլ օլտու քի օլ հայվանըն իչինտէ ճանա միւթաալիք պիր նէսնէ օլմագ իհթիմալըր պիր շէյ օլտուղունա գարար վէրտիլէր . Պու իքի եօլճուլար շէօյլէ գըյաս իթտիլէր քի պիղիմ տիւնեամըղտա բուհ տէնիլէն շէյ եօգտուր : Պիրտէ եէտլէրինտէ օլան խուրտէպինլէ օլ պալէնա պալըրընտան տահա պէօյիւք պիր շէյն Պալթիկ տէնիղինին իւսթիւնտէ եիւզմէքտէ օլտուղունու կէօրտիւլէր :

Ճիւճէնին մալիմիւ օլտուղու կիպի թէմամ օլ վաքըլթտա պիր թագըմ Ֆէյլէսօֆլար գուծալի Շիմալի Թարափըլըրնը մուայէնէ իթմէքտէն ալտէթ իտէյօրլար իտի վէ օրալարտա էօյլէ տըրգաթա շայան վէ ֆայտէլի շէյլէր կէօրմիւլլէր քի օլ անէ գըտար քիմնէնին խաթըրնտան կէլմէմիշ իտի :

Ղազէթալարա եաղտըլար քի օլ Ֆէյլէսօֆլարըն բաքիպ օլտուգլարըր կէմի Պօթնի գըյըլարընտա բարալանըլ . վէ անլէր չօգ զահմէթ վէ մէշագաթըլըր գուրթուլմալար տըր . լաքին պու տիւնեատա քիմնէնին քիմնէտէն խապէրի եօքտուր :

Իշթէ սիզէ հագիգաթըր հալի վուգուրի կիպի վէ պէնիմ Թարափըմտոն հիչ պիր իլալէ իթմէյէրէք նագլ խտէճէյիմ . պուտա պիր Թարիի եաղան իչին բէք գօլայ շէյ տէյիլ տիր :

ՊԱՊԸ ԽԱՄԻՍ

Իբի եօջուարըն իթտիբլերի թէճրիւպէ վէ միւլահազալերի
պէ յանընտա տըր :

Միբրօմէղա եաւաշճաճըգ էլինի ուղաթաը օլ կէօրիւնէն
չէ յին թարաֆընա վէ ալտանմամագ իչիւն իբի բարմաղլարընը
կեահ իլերի սիւրէր կեահ կէրի չէքէրտի . պատէհու բարմագ-
լարընը աչաը վէ սըգաը վէ դայէթ ուստալըգլա օլ Ֆէյլէ-
սօֆ էֆէնտիլերին սիւվար օլտուգլարը սէֆինէյի թութտու
վէ էգվէմէք իչին գօրգուսուստան սըգմայըպ բարմաղընըն
թըրնաղը իւղէրինէ վազ իթտի :

« Իչթէ էվէլքի հայվանտան պաշգա պիր հայվան տահա »
տէտի Սոթիւրնիլ ճիւճէ :

Միրիուսլու օլ հայվան զտնն օլունան շէյի ալուճունուն
իչինէ ալաը :

Պու արատա սէֆինէնին եօջուարը վէ պիւթիւն թայֆա-
լերի էօյլէ զանն էթմիլչերիտի քի պիր աղիմ պօրայըլա հա-
վայա չըգըպ պիր գայալըգ կիպի եէրէ տիւշմիւշլէր տիր .
ճիւմէսի պէօյիւք թէլաշա կիրիպ , թայֆալար շարապ Փըշը-
լարընը ալաըլար վէ Միբրօմէղանըն էլի եիւղէրինէ եուվար-
լաաըլար . վէ անտէն սօնղրա քէնտիլերինի տախի աշաղա աթ-
աըլար . միւհէնտիլեր քէնտի ալաթլերինի վէ բէրկէյլէրինի
վէ պէրապէրլէրինտէ պուլունան Աարօնեալը պիր չօք քըզ-
լարը ալըպ Միրիուսլունուն բարմաղլարը իւղէրինէ էնտիլեր .
պունըր օ գատար թէփրէնտիլեր քի , Միրիուսլու բարմաղը-
նը կիճիլտիրիճի պիր հարաքէթ տույմաղա պաշլաաը , թայ-
ֆալար ըսա օ արալըգ անըն էլինին պէօյիւք բարմաղընա պիր
գատէմ տէրինիլիկինտէ պիր տէմիրի գաղըգ սարլայօրլար ըտը :

Միրիուսլու շու պըճըրթըաան աղնաաը քի էլինտէ թութ-
տուղու օլ քիւչիւք հայվանըն իչինտէն պիր շէյ չըքմըշ աըր
ամմա էվիլլա պունտան զիյատէ պիր շէյ աննայամաաը . օլ
խուրտէպին քի անճագ պիր պալէնա պալըղընը վէ պիր կէ-
միլի կէօթէրէպիլիլի իտի . պէօյլէ ինտան կիպի պիր քիւչիւք
շէյի հիչ կէօթէրէմէգ իտի , Պունու աէմէմ իլէ քիմանին

քիպրինէ տօգանմաը իսթէմէմ . լաքին պաղը քէնտինէ պէ-
յէնմիչ օլանըարա պօրճույում բէճա իյլէմէկէ քի շուրատա
պէնիվլէ պիր քիւչիւք աըգաթ իթտիլեր . եանի ինսանլարըն
պօյու պէշ այագ իթիպար օլունուրաա կինէ տիւնեա եիւղէ-
րինտէ կէօրիւնիւ շիմիլ պի թըպղիհի օն այագ տէվրի օլան
պիր կիւրլէ իւղէրինտէ պօյունա տուրմուշ օլան պիր բարմաը
էօլչիւսինին ալթը եիւղ պին բայընտան պիր բայընըն կէօրիւ-
նիչի կիպի տիր :

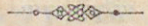
Պիր քէրրէ տիւչիւնինիլ էօյլէ պիր մախլիւգ քի պիւթիւն
շու տիւնեայը էլինին իչինէ ալապիլեր , վէ պիղիմ կիպի այնի
քէնտի ճէսամէթինէ կէօրէ աղալարը վար տըր . պու մախ-
լիւգլէրտէն պիր չօղունուն մէվճուտ օլմասը տա իհթիմալ-
տէն պախա տէյիլ տիր եա : Եօյլէ իսէ տիւչիւնինիլ բէճա
իտէրիմ քի , պու մախլիւգլէր նէ տէյէճէքլէր տիր պիղիմ օլ
մուհարէպէլերիմիլէ քի իքի քէօյ իչին վուգու պուլուպ պա-
տէհու շու քէօյլերի եինէ կերի վէրմէք լաղըմ կէլմիշ տիր :

Շիչ շիւպհէ իթմէմ քի էկէր դումպարաճը ասկէրլէրինին
պէօյիւք զապիթլէրինտէն պիրի պու քիթապը օղուր իսէ քէն-
տի ասկէրլէրինին դայրագլէրինի պէօյիւք կէօթէրմէք իչիւն
աղալի իրի պէօյիւք այագ բայը տահա եիւքսէլթէճէք տիր
լաքին էօյլէսինէ խապէր վէրիբիմ քի , պունու պօշ երէ եարա-
ճաք տըր . չիւնքի կէրէք քէնտիսի վէ կէրէք քէնտիսինէ թա-
պի օլանլէր տայմա դայէթ իւլ դայէ քիւչիւք գալաճաքլար տըր :
Իչթէ պու նաղլ իթտիլիմ ուֆաճըք շէյի կէօրմէք իչին պիղիմ
Միրիուսլու Ֆէյլէսօֆումուղուն նէ թաճիւպ օլընաճաք ուսթա-
լըլար գուլանմաղա մէճպուր օլտուղունու թարիֆ իտէմէմ :

Պիղի թէշքիլ իտէն թօհմու իլը տէֆա օլարաք կէօրէն եա-
խօտ կէօրտիւրլէրինի զանն իթմիլ օլան Աէօլէնհօք վէ Հարթ-
սէօքըր նամ զաթլար պիլէ պէօյլէ պիր աճայիպ պուլուշ իթմէ-
միլչլէր իտի : Միբրօմէղա օլ քիւչիւք մաքինալէրին հարաքէթինի
կէօրտիւկինտէ վէ անլէրին տէվր ու սէյրինի վէ հէր պիր
հարաքէթինի թէճէսսիւս վէ մուայէնէ իթտիլիկնտէ բէք մէս-
րուր օլտու : Վէ սէսլէնէրէք քէմալ մահղուղիլէթ իլէ խուր-
տէպինլէրինտէն պիրինի արգատաշընա վէրտի :

Իրիսի պիրտէն « կէօրիւ յօրուզ . կէօրիւ յօրուզ » տէ յի՛ հայ-
 դըրմաղա պաշլատըլար . « կէօրմէ յօրմուսուն իշթէ եիւք թաշը-
 յօրլար , է յրիլիօրլար . վէ թէքրար տիւղէլիօրլար... » պէօյլէճէ
 սէօճպէթ իթտիլէրի վաղըթ մէմուսնիյէթէրինտէն էլլէրի
 աիթրէմէքտէ իտի . չիւնքի պէօյլէ եէնի շէյլէր կէօրտիւքլէրի
 իչիւն գօրգարլարըտը քի աիլէրի զայիպ իտէրլէր : Տէր իքէն
 Սաթիւրնիլի քի էվվէլա շու կէօրտիւկի շէյլէրէ ինանամայօ-
 րուսու շիմաի էօթէ եիւղիւնէ կէչէրէք վէ կէօրմէտիլինէ ինա-
 նարաք զանն իթտի քի պու հայվանլար ճինսլէրինի չօղալթմաք
 Ֆէյլինի իճրա իտէ յօրլար :

« Ա՛հ , տէտի . իշթէ թապիաթը իճրատընտա կէօրտիւմ » (պու
 թօճաֆ թապիրտէ Միւսիւ Պօնթնէլին թապիրի տիր քի տայ-
 մա իլմի հայվանաթմա միւթաալիք պիր միւթալաաաը օլուրսա
 դուլլանըր) . Լաքին Սիրիուսլու կէօրիւնիւ շէ հիւքմ իթտիկի
 իչիւն եանըլըր իտի . պուտա բէք չօք տէֆա բասթ կէլիր ,
 կէրէք խիւրտէպիւնլէ պազանլարա վէ կէրէք խիւրտէպիւնսիլ
 իշ կէօրէնլէրէ :

ՊԱՊԸ ՍԱՏԻՍ

Պունլարըն ինսանլար իլէ վուգուպուլան հալլէրի :

Սիրքօմէղա քի հէր շէյլի օլ ճիւճէտէն էյի տըգգաթ իտէր
 իտի . բէք ալա կէօրտիւ քի պու զէրրէ գըտար շէյլէր սէօյլէ-
 շիօրլար . վէ պու հալի քէնտի ըէֆիլիլինէ պէյան իլէ պէրապէր
 անըն նաղարը տըգգաթընը տալէթ իլլէտի . օ իտէ զաթէն շու
 ճինս չօղալթմաք պահարնտա եանըլըր շուտուղունտան նատիմ
 օլուպ հիչ ինանմաք իսթէմէտի քի պու մագուլէ շէյլէր պիրի
 պիրինէ էֆքեար պէյան իտէպիլլիլլէր : Քէնտիսի տախի
 Սիրիուսլու կիպի լիսան սէօյլէմէյէ միւղթէտիր իտի - լաքին
 պու պիլիմ գէրրէլէրին լիսանընը հիչ իշիտէմէ յօրուսու վէ էօյ-
 լէ զանն իտէր իտի քի ծնլար հիչ լաքըրտը էթմէյի պիլմէղլէր
 հէմաէ նասըլ օլապիլիլի իտի քի պէօյլէ կէօրիւնմէզ տէրէճէտէ
 քիւչիւք շէյլէրին սէսէ միւթաալիք աղալարը օլուսն վէ պուն-

լար պիրի պիրինէ նէ՛ շէյ սէօյլէյէպիլիլլէր իտի : Լազըրտը
 էթմէք իչիւն տիւչիւնմէք լաղըմ՝ ըտը եախօտ պունա եաղըն
 պիր շէյ . լաքին էկէր պունլարտա աիւչիւնմէք եանի էֆքեար
 վար իտէ՛ էօյլէ իտէ ճանա միւթաալիք պիր շէյլէրիտէ օլմալը
 իտի . հալ պու քի . էօյլէ պիր ճինս մախլուգա ճանը վար տէ-
 մէքիկիտէ եազըշտըրամաղըտը : « Լաքին » տէտի Սիրիուսլու .
 « սիլ պիրաղ էվվէլճէ էօյլէ զանն իթտիսիլ քի պունլար սէվի-
 « շիօրլար . տճէպա հիչ տիւչիւնմէյէրէք վէ հիչ պիր քաչ լաքըր
 « տը տախի իթմէյէրէք , վէ հիչ տէյիլ իտէ պիրի պիրինէ էֆ-
 « քեար աղնատըլմայարաք սէվիլիլլէք միւքի՛ն մի տիր զանն
 « իտէրսիլիլ . վէ աճապ էօյլէ մի մէմուլ իտէրսիլիլ քի պիր
 « պահա աչմաք տահա միւ չքիլ օլուսն պիր չօճուք իլլէրի կէթիլը-
 « մէտէն . պանա գալըր իտէ , իքիսիտէ պիրպէօյիւք էսրար տըր :
 « Պէն ճէստրէթ իթմէմ՛նէ ինանմայա վէ նէ տէ ինքեար էթմէ-
 յէ » տէտի ճիւճէ պէնիմ պունլար իւղէրինէ հիչ էֆքեարըմ՝ եօք
 տուր . լաղըմ տըր քի շու պէօճէքլէրի պիր էյիճէ թէֆթիլիլ
 իտէլիմ՝ սօնդրա պունլարըն իւղէրինէ միւթալա՛ա իտէրիլ :

« Բէք կիւղէլ սէօյլէտիլիլ » տէտի Սիրքօմէղա . վէ հէման
 պիր չիֆթ մագաս չըգարըպ թըրնաքըրընը քէտտի վէ պաշ
 բարմաղընտան քէտտիկի պիր բարչա թըրնաք ըլա տէր հալ
 զուրնա պիլիլմինտէ պէօյիւք պիր շէյ եաբար . վէ պիր քէպիր
 խունի կիպի ուճունու գուլաղընա տայաար :

Պու խունիլին ալթ թարաֆը օլ կէմիլի վէ իչինտէքի օլանլա .
 ըր թէքմիլ իհաթա իթմիլիլ իտի . էն գուվէթսիլ պիր սէա պիլէ
 օլ թըրնաքտան եաբըլմը շէյին իչինտէն իշիտիլիլ իտի . էօյլէ
 քի քէնտի սէնաաթը սայէսիլնտէ օլ եիւքսէքտէ պուլունան
 Ֆէյլէսօֆ աչաղտա պուլունան պէօճէքլէրին բաթըրտըսընը իչի
 տէպիլիլ իտի :

Պիր դաչ սաաթըն իչինտէ սէօյլէրինի պաշլատը ֆէրք իթմէկէ
 վէ նիհայէթ ֆրանսըղճա օլտուղունու տախի անլատը . ճիւճէ
 տախի իչիթտի . լաքին չօք կիւճիւքլէր շէքտիքաէն սօնդրա :

Հէր տաքիքէ պու իքի եօլճուլարըն թամճիւպի ալթմաքտա
 իտի . չիւնքի իշիտիր իտի քի պիր թաղըմ՝ բէյնիլ գուրալարը-
 նա պէնղէր շէյլէր էքէյի աղըլըճա սէօյլէր սէօյլէ յօրլար .

Թապխյաթըն պու օյունու անլերէ ֆէլգէլատէ աղնաշըլմաղ պիր սըրը կէօրիւնտիւ :

Պէլլի տիր քի Սիրիուսը վէ ճիւճէ օլ զերրէլէր իլէ սէօյլէ՝ մէկէ արգուլէրինտէն սապը իտէմէղլէր իտի :

Ճիւճէ գօրգարըտը քի քէնտինին կէօք կիւրլէ յիշինէ պէնգէր սէսի , վէ պաշըրճա Միքրօմէղանըն տէհչէթլի սէտասը օլ բէյնիր դուրտլէրինէ սէօղ աննաթաճաք ետրտէ գուլաղլարընը սաղըրլստըր : Սէսինին գուվէթինի էքսիթմէք լաղըմ կէլտի . աղըղլարընըն իշինէ պիրէր քիւչիւք տիշ հիւլըր ալտըլար , անլէրին իսէ ուճըրը բէք սիվրի օլտըղընտան թա կէմինին եանընա գըտար եթիշտիրտիլէր : Սիրիուսը ճիւճէի տիղլէրինին իւթիւնտէ թութմուշ ըտը . վէ կէմիի տախի պիւթիւն սիւվարիտի իլէ պաշ բարմաղընըն եիւղէրինտէ . պաշընը էյէր վէ եաւաշ եաւաշ սէօյլէր իտի : Վէլ հասըլ պունուս կիպի տահա սալըր պիր թաղըմ թէտպիրլէր իլէ՝ շէօյլէճէ քէլամէ աղաղ կլլէյուպ տէտի :

« Էյ կէօրիւնմէղ պէօճէքլէր քի սիզի խալք իտէն սիզլէրինի հայէթսիղ տէրէճէտէ քիւչիւք պիր էնկինին իշինտէ տօղուրթմուշ տըր . անէ թէշէքքիւր իտէրիմ քի պանսա պիր թաքըմ աննաշըլմաղ տէրէճէտէ էսրարլէրի պուլմաղա հիմմէթ վէ իհասն կլլէտի : »

« Պէլքի պէնիմ սէրայըմտա սիզէ պագմաղա պիլլէ թէնէղիւլ իթմէղլէր . լաքին պէն քիմսէյէ հադարէթ իթմէյի իսթէմէմ . վէ սիզէ հէր վէճհիլէ հիմայէթ իտէճէկիմի տախի վատ իտէրիմ : »

Էկէրօ էանատա տիւննատէ զպիթ իլէ թաաճիւպէ տիւշէնլէր օլտու իսէ պու սէօղլէրի իշիտէնլէր իտիլէր . հիշ զիհիւլէրինին իշինտէ պուլամաղլար ըտըր օլ սէսին նէրէտէն կէլտիկինի :

Սէֆինէնին բաբաղը պիր թաքըմ ճին չըգարըճը տուալէր կլլէմէկէ , թայֆալար սէօյիւպ սայմաղա պաշլատըլար . վէ կէմիտէ պուլունան ֆէյլէսօֆլար տախի պիր թէրթիպ գուրտուլար . լաքին հէր նէ գալըպա տէօքտիւլէր իսէտէ՝ քէնտիլէրի իլէ սէօյլէշէնին քիմ օլտուղունու աննայամատըլար :

Սաթիւրնիւ ճիւճէ քի սէսի Միքրօմէղանըն սէսինտէն տահա եաւաշ վէ միւլայըմ իտի , անլէրէ աննաթաղ քի նէ ճինս մախ-

լիւքէր իլէ իշլէրի վար ըտը . անլէրէ Սաթիւրնէ եօլճուլուղունու հիքեպէ կլլէտի . վէ միսիւ Միքրօմէղանըն քիմ օլտուղընը աննաթաղ . վէ անլէրին պէօյլէճէ քիւչիւք օլտուքլարընտան սօլայը աճըարղընը պէյան կլլէտիքաէն սօնղրա սօրտու քի տայմա պէօյլէ պիր աճընաճաք վէ խարապլլէթ վէ մահվ օլմասը բէք եաղըն կէօրիւնէն պիր հալտէ մի պուլունուրլար : Վէ պէօյլէ պալէնա պալըղլարընըն իսքեանընա մախտուս կէօրիւնէն պիր քիւրրէնին իշինտէ նէ՝ եաբարլար . աճապ պու հալլէրինտէն մէմնու՞ն մըտըրլար . աճապ չօղալըրլար մը . ճանլարը վա՞ր մը . վէ պունուն կիպի եիւզ գըտար սիւալլէր :

Ճէմիյէթին իշինտէն չօք սէօյլէյէնլէրտէն պիրի տիկէրլէրինտէն զիյատէ ճէտարէթլի գօթարաք վէ քէնտի ճանը օլուպ օլմատըղընը շիւպհէ իթտիքլէրի իշիւն հիտտէթլէնէրէք տայրէնին պիրբուպու (quart-de-cercle) պէօյիւքիւկինտէ օլան ալլէթի իւղէրինէ մասարէթի ճայրէթին (pinnule) ուճունտաքի օլան տէլիքլի թէնէքէյի տիքիպ լաքըտը էտէնի պիր էյիճէ սիւզտիւքտէն սօնղրա իքի մէնղիլ էթտի վէ իւչիւնճիւսինտէ շու վէճհ իլէ նութքա պաշլատը :

« Ապիպա սիզ էօյլէ զանն իտէրսինիղ քի պաշընըգտան այաղընըգա գըտար պին գուլաճ պօյունուղ օլտըղը իշիւն քէնախիզի պիր . . . »

« Պին գուլաճ մը , » տէտի ճիւճէ . « Եա Բապպ , պու նէտէն պիլիյօր պէնիմ պօյունու . պին գուլաճ մը՞ . աճայիպ . պիր բարմաք պիլլէ եանըլմաղ եօգ : »

« Ն՞է տէմէք պու զէրրէ գըտար շէյ պէնի էօլչսիւն մի՞ . պու միւհէնտիս օլմալը քի պէնիմ պէօյիւքիւկիմի պիլիյօր վէ պէն քի անը եալընըղ պիր խուրտէպին վասէթասը իլէ կէօրէպիլիյօրըմ . հալա անըն պօյունու պիլլէ պիլմէմ . . . »

« Էվէթ աէնի էօլչսիւմ . » տէտի օլ էհլի իլմի հիքմէթ . « վէ սէնին օլ պէօյիւք արքատաշընը պիլլէ էօլչէճէլիմ : »

Պու թէքիլիֆ գապուլ օլունտու . վէ օլ զաթը շէրիֆ պօյունա եաթաղ . շիւնքի այագտա տուրմուշ օլտայըտը պաշը կէօթտէքի պուլուլթարը կէշմիշ օլաճաղըտը . պիղիմֆէյլէսօֆլար անըն էօյլէ պիր եէրինէ պիր պէօյիւք աղաճ տիքտիլէր քի՝ իսմինի

տօքթօր Սուրբօր օլսա վերիւր իտի . ֆադաթ պէնիմ գասաւնլա-
րա օլսն ֆէվք էլ ատէ հիւրմէթ վէ ըայէթիմ իչիւն զիքրինատէն
սարֆը նազար իտէճէ յիմ :

Պատէհու պիրի պիրինէ պաղլանմըչ պիր չօք իւչ քէօչէ չըզ-
կրէր եարաքրտան սօնդրա էօյլէ գարար վէրտիւրէր քի պու
կէօրաիւրլէրի հազըգէթէն պիր կէնճ ատէմ իտի եիրմի պին
այագ պէօյիւրլիւկինտէ :

Օլ վագըթ Միքրօմէզա շու սէօղլէրի սէօյլէտի :

«Շիմտի բէք ալա աննատըմ քի հիչ պիր շէյէ կէօրիւլէն պէօ-
յիւրլիկի իւզէրինէ հիւքմ էթմէմէլի տիր : »

«Նա Բապպ . սէն քի պէօյլէ խօր վէ զէլիլ կէօրիւլէն մախ-
լիւգաթա ֆիքրու ֆէրասէթ վէրմիչսին : Սէնին ինտինտէ
նիհայէթսիզ տէրէճէտէ քիւչիւք օլսն շէյ նիհայէթսիզ տէրէ-
ճէտէ պէօյիւք օլսն շէյէ միւսափի տիր . վէ էկէր պուճլարտան
տահա քիւչիւք մախլիւրլէր օլմաք միմքին օլսա օնլարընտա տա-
հա պիր եիւքսէք ֆիքրի օլսպիլէճէք տիր օլ պէօյիւք հայվան-
լերին ֆիքրինտէն քի կէօքլէրատէ կէօրմիւլիմ վէ եալընըղ ան-
լէրին պիր այաղը պու էնտիկիմ քիւրթէյի գարլայապիւր :

Ֆէյլէսօֆլարտան պիրի ճէվապ վէրէրէք . տէտի քի ինսան-
տան տախի բէք քիւչիւք նիճէ ֆէրասէթլի մախլիւրլէր պու-
լունտուղունու պիլինիզ . վէ պաշլատը Վիթիլին արըլար հագ-
դընտա օլսն մասալարընը տէյիլ , իլլա Սվամմէրտամըն պուլ-
տուղու վէ Բէօմիւրիւն թէշրիհ էյլէտիկի շէյլէրի նագլիթմէյէ :

Հասըլը աննատը քի արըլարա պագարագ տահա նիճէ քիւ-
չիւք հայվանլար վար տըր քի ինսանլար իչիւնտէ արըլար օ հալ-
տէ տիր . նասըլ քի օլ Միրիուսլունուն հիքեայէ էյլէտիկի պէօ-
յիւք հայվանլար տախի քէնտիսինէ նիսպէթ իլէ բէք պէօյիւք
տիրլէր վէ նասըլ քի օլ պէօյիւք հայվանլարտա պաշգա մախ-
լիւրլէրին էօնիւնտէ պիր զէրրէ գտար կէօրիւնիւրլէր : Մավաշ
եավաշ պու սէօհպէթլէրտէն ֆայտէ հասըլ օլմաղա պաշլատը
վէ Միքրօմէզա պէօյլէճէ քէլամէ աղաղ էյլէտի :

ՊԱՊԸ ՍԱՊԻ

Ինսանլար իլէ վուգու պուլան սէօհպէթ :

«Էյ ֆիրասէթլի զէրրէլէր քի օլ էպէտի գայիմ օլսն խալլաղի
ճիհան քէնտի հիւնէր վէ գուվիլէթինի սիղտէ կէօթէրմէք իս-
թէմիչ տիր . սիզ մութլագա քիւրրէնիզտէ քէմալը շատիւմանի
վէ մէմուճիլէթ իլէ կէչինմէլիսինիզ . չիւնքի բէք աղ մայանլզ
օլտըղլնտան վէ պիւթիւն պիւթիւն ֆիքր ու ֆիրասէթտէն ի-
պարէթ շէյլէր կէօրիւնտիկինիզտէն քէնտի էօմիւրիւնիզի մու-
հապէթ վէ միւթալաա իլէ կէչիւրմէլիսինիզ վէ ասըլ զիրուհ օ-
լանլարըն էօմիւրտէ պուտուր :

«Պէն հիչ պիր եէրտէ ասըլ պախթէյարլըղը կէօրէմէտիմ իսէ
տէ պուրատա օլմալը տըր զանն իտէրիմ : »

Պու սէօղլէրին իւզէրինէ պիւթիւն ֆէյլէսօֆլար պաշլարընը
սալլատըլար վէ անլէրտէն պիրի քի տիկէրլէրինտէն տահա սէր-
պէսթ իտի աչըգտան աչըղա իզրար իթտի քի . էկէր պու ա-
հալիտէն եալընըղ պիր քաշ ատէմ միւսթէսնա թութուլուրսա
քի անլէրէ տախի քիմսէ իթիպար էթմէզ , գուտուր գալանլա-
րը պիր թագըմ տիվանէ վէ խայըն վէ ուղուրտուղ ճէմիլէթին-
տէն իպարէթ տիր :

«Պիզ , » տէտի , «չօք ֆէնալըլար իթմէք իչիւն էկէր ֆէնալըք
մայատան իլերու կէլիրտէ՛ լիւզումանտան զիտտէ մայամըղ վար
տըր . վէ էկէր ֆէնալըք ֆիքրտէն իլերու կէլիրտէ պու հալտէ
տախի երինէ իզթիզարընտան ֆաղա ֆիքրիմիզ վար տըր :
Մէսէլա շիմտի սիղին իլէ սէօհպէթ էյլէտիկիմ սա՛աթտա . պի-
ղիմ ճինսիմիզտէն պաշլարը շարգալը եիւզ պին տիվանէ՛ պաշը
գալբագըլը տիկէր եիւզ պին նէֆէր հայվան էօլտիւրմէքտէ տիր-
լէր . (՝) եախօտ պուճլար անլէրի գըրմագտա տըրլար . վէ պիւ-
թիւն պու թօրբաղըն իւզէրինտէ էօթէտէն պէրու պէօյլէ մու-
ամէլէլէրտէ պուլունուլուր : »

Միրիուսլույա պունուն իւզէրինէ հայրէթ կէլէրէք սիվալ
էյլէտի քի «աճապ պու քիւչիւք հայվանլարըն պէօյլէ տէհչէթլի
գալղալարընա սէպէպ նէ՛ տիր : »

(՝) 1737 սէնէսինտէ Բուսիալըլարըն վուքու պուլան մուհարէպէ-
սինէ իչարէթ տիր :

«Պունուն սէպէպի, տէտի ֆէյլէսօֆ. «պիրքիւչիւք երզըն չամուր իչինտիր»⁽¹⁾ քի թօրուղընըըն պէօյիւ քիւկինէ եթիչիր»

«Պու պիրի պիրինի պօղան միլիօնլարճա ինսանլար օլ չամուր երզընընտա պիր սաման չէօփիւ գտար եէրէ հազլարը եօք տուր . վէ ծնտա հիչ պիր շէյէ մալիք տէյիլէր . եսլընը օնուն իչիւն պօղուչուրլար քի աճապ օլ եէր Գրալ տէտիքէրի ատամըն մը օլաճադ . եօդսա պիլմէմ նիչին Չազար թէսմիյէ իյլէտիքէրի տիկէր պիր ատամըն մը : »

«Պու իքիսիննտէ նէ պիրի վէ նէ տիկէրի պիւթիւն էօմիւրլէրինտէ կէօրմէմիչլէր վէ կէօրմէյէճէքէր տիր օլ զիքր օլընան քիւչիւք թօրաղըն պիր քէօչէսինի . վէ օլ պիրի պիրինի պօղան հայվանլարտան հիչ պիրի տախի կէօրմէմիչ տիր օլ հայվանը քի անըն իչիւն պօղուչույօրլար : »

«Վայ պուտալլար .» տէտի Սիրիուսլու հիտտէթլէնէրէք . «պէօյլէ իֆրաթ մէրթէպէտէ գուտուրմադ թահմին օլունսպիլիմի» «էօյլէ գուրույօրում քի իւչ ասլմ ալալըմ . վէ այաղըմը իւչ տէֆա եէրէ վուբայըմ վէ էղէյիմ շումասկարա գաթիլէրին եուվասընը : »

«Չահմէթ իթմէյին . տէտիլէր .» անլէր քէնտի խարապլարը իչիւն չալըչմադտա տըրլար . էյի պիլինիլը քի ծն սէնէտէն սօնդրա պու պիչարէլէրին եիւզտէ պիր բայը գալմադ . ծնու տա պիլինիլը քի էկէր ծնլար պիրի պիրինէ գըլըճ շէքմէսէլէր տախի , աճըգ , եօրկունլուք , եախսա իթիտալըզըք . անլէրին ճիւմլէսինի կէօթիւրիւր վէ պէօյլէճէ մահվ օլուրլար : Սնճադ պունլարա ճէզա վէրմէմլի տիր՝ իլլա օլ բահաթ օթուրան պարպարլարա քի՝ քէնտի օթալարընըն իչինտէ եէտիքէրի եէմէքէրի սինտիրտիքէրի վագըթ , պիր միլեօն ատամըն գըրըլմասընը էմը իտէր վէ սօնդրատա ութանմատան պլէնի օլարագ Հազգա թէչէքիւրլէր իտէրլէր : » Եօլճունուն եիւրէյի գալգաղ վէ բէք աճըտը ինսան ճինսինին պու սէֆիլ հալի եիւզէրինէ վէ ինսանլարըն իչինտէ պէօյլէ պիրի պիրինէ գըտտ հալլէր կէօրտիւկիւնէ տախի միւքէտտէր վէ միւթէէսսիֆ օլուրլար :

«Չիւնքի սիզ օլ ազ պուլունան ազըլըլարըն սայըսընտանսընըլ .» տէտի օլ միւսիւլէրէ . «վէ կէօրիւնիւչտէ սիզ քիմսէյի ազչէ իչիւն էօլտիւրմէզսինիլ , բէճա էտէրիմ սէօյլէյիւնիլ պանա քի սիզ նէ իլէ մէչըսլ օլուրսունուլ : »

«Պիզ սինէքլէրի թէչրիհ իտէրիլ . վէ անլէրին եիւզէրինէ ինճէ ինճէ տիւչիւնիւրիլ .» տէտի Ֆէյլէսօֆ . «պիւթիւն խաթլարը էօլչէրիլ . պիւթիւն սայըլարը թօրլարըլ . պիզ անճաք աննայապիլտիկիմիլ պիր իքի նօղթա իւզէրինէ հէմէֆքեարըլ . վէ հալա աննամըլ օլմատըղըմըլ իքի իւչ պին մատտէ իւզէրինէ տայիմա մուարազատան խալի տէյիլիլ : »

Պու սէօղլէրին եիւզէրինէ Սիրիուսլու վէ Սաթիւրնիւ եօլճուլարըն քէյֆլէրինէ կէլտի քի շու տիւչիւնէն զէրրէլէրէ պաղը սիւալլէր իթսինլէր վէ անլէրին տիւչիւնտիւկի շէյլէրի աննասընլար :

«Նէ գատար թահմին իտէրսինիլ» տէտի «պահուր (canicule) երլարըլընտան ճէվլա պուրճունա գատար օլան մէսաֆէյի : »

Ճիւմլէսի պիրտէն ճէվապ վէրալլէր քի , «օթուլ իքի պուչուք տէրէճէ տիր : »

«Պունտան մահիթապէ նէ գատար հիսապ իտէրսինիլ» տէյու սօրտուգտա ,

«Տիւնեամըղըն եարը գութրունուն ալթմըլը գըտար «տէտիլէր : «էյ հալանըղըն նէ գըտար աղըրըղը վարարը» տէտի . վէ զանն իտէր իտի քի անլէրին եանլըլընը թութաճաք տըր :

Վտքին ճիւմլէսի ճէվապ վէրալլէր քի՝ «հալանըն աղըրըղը օ մըգտարտա օլան բէք խաֆիֆ սուտան տօգուլ եիւզ տէֆա . վէ տուգա թապիր օլունան գըռըմից ալթունընտան տախի ծն տօգուլ պին տէֆա խաֆիֆ տիր : »

Սաթիւրնիւ ճիւճէ պու ճէվապլարա թահաճիւպ իտէրէք անլէրի պիւյիւճիւ զանն իտէճէկիտի . եանի օ մախլուգլարը քի պիր չարեէք էվլէլ ճանլէրի օլտուղունա տախի ինանմադ իսթմէմիչ իտի :

Վէլհասըլ Միքրօմէզա անլէրէ շէօյլէ տէտի . «մատէմ քի սիզ քէնտինիլտէն տըլարը օլան շէյլէրի պէօյլէ՝ էյիճէ պիլիեօրսուլուլ , հիչ չիւպչէ իթմէմ քի սիզին իչինիլտէ օլան

(1) Պուրտուս Բուսիանըն պիր էյալէթինի տէմէք իսթէր :

չէյլերի աահա էյի պիլիրսինիզ . իմտի պանա սէօյլէյինիզ քի՝ ճանրնրզ նէ տիր . վէ էֆքեարլարընրզը նասըլ թէչքիլ իտէրսինիզ :

Յէյլէսօֆլար եինէ էվվէլքի կիպի հէփտի պիր աղըզտան ճէվապ վերմէյէ պաշլատըլար իսէ տէ ճիւմլէսիտէ այըլ այըլ էֆքեար պէյան իթտիլէր :

Սնլէրին ինթիարը Արիսթօթ Յէյլէսօֆու զիքը իտէրտի . տիկէրի Տէքառթը . պիրի Մալպրանշը . օ պիրիտէ Լօք Յէյլէսօֆու : Ինթիար միւշայիլէրտէն պիրի քէնտինէ կիւվէնէրէք քէմայը էմնիլէթլէ տէտի : « ճան տէնիլէն շէյ պիր (entéléchie) եանի պիր հիւվիլիլէթ վէ պիր ֆէրասէթ տիր քի՝ քէնտի քէնտինէ վարըք գուվիլէթինի քէսպ էթմիշ տիր : »

« Արիսթօթ Յէյլէսօֆ պուճու մախտուէն պէօյլէճէ պէյան իյլէմիշ տիր Լուվր պասմասը օլան քիթապընըն 633 իւնճիւ սահիֆէսինտէ : »

« Պէն բէք էյիճէ բումճայը աննամամ , » տէտի տըզման . « պէն տէ էօյլէ , » տէտի Յէյլէսօֆլարըն գուրտու :

« էօյլէ իսէ » տէտի Սիրիուսըլ « նիչիւն բումճա Արիսթօթ իամինտէ պիրինին զիքրինի իտէյօրտուն : »

« Անըն իչիւն քի , » տէտի օլ ազըլըլը դաթ . « քիմնէնին աննամաստըլը շէյի զիքը էթմէլի վէ էօյլէ պիր լիսանտէ քի դաթման քիմնէ պիլմէսին : »

Տէքառթ թարաֆլըլը քէլամէ աղաղ իտէրէք տէտի քի՝ « ճան տէնիլէն շէյ պիր բուհու սաֆ տըր քի՝ քէնտի վալիտէսինին բահմնտէ պիւթիւն հիքմէթի ախզ էթմիշ վէ անտէն չըզտըլը վազըթ թէքրարէն մէքթէպէ կիթմէյէ վէ էվվէլճէ էօյրէնտիլի վէ մուախսէրէն պիր տահա պիլմէյէճէյի շէյլէրի թէքրար էօյրէնմէյէ մէճպուր պուլունմուշ տուր : »

« էօյլէ իսէ » տէտի օ սէքիզ սահաթ լիէօ պօյունտա օլան հայվան , « զահմէթինի պիլլէ տէյմէզ քի սէնին ճանրն օլ դտար ազըլը վէ մալիւմաթըլը օլտուն վալիտէնին դարնընըն իչինտէ մատամ քի սէն սաշըլ սազալը օլտունճա մալիւմաթսըզ վէ ճահիլ գալաճագսըն : »

« Լաքին ֆիքը տէմէրլէ նէ աննարսընըլ » « Ոնու պանա նիչին սօրույօրտունուզ » , տէտի կէվէզէ ֆէյլէսօֆ :

« Անըն իւզէրինէ պէնիմ հիշ էֆքեարըմ եօքտուր . էօյլէ տէրէր քի ֆիքը տէնիլէն մատտի պիր շէյ տէյիլ տիր : »

« Լաքին աճապ պիլիրմիսին քի մատտի տէնիլէն նէ տիր : »

« Հայ , հայ » տէտի պիլիմ ֆէյլէսօֆ . « մէսէլա շալ թաշ քիւլ բէնկինտէ տիր . վէ շէյլէ պիր պիչիմտէ . իւշ մէսահաթը վար տըր . ազըր տըր վէ սազըլըլը : »

« Բէք ալա » տէտի Սիրիուսըլ , « օլ շէյ քի սանա տաղըլապիլիր , աղըր , վէ քիւլ բէնկի կէօղի քմէքտէ իսէ սէօյլէյէպիլիրմիսին քի նէ տիր . սէն անտէ պիր իսասիլէթ կէօյրիյօրտուն . Լաքին սաըլ էսասընա վագըֆ մը սըն : »

« Խայրը » տէտի տիկէրի : « էօյլէ իսէ սէն հիշ պիլմէզ իմիշսին քի մատտի տէնիլէն շէյ նէ տիր : »

« Պատէհու մէօսիւ Մէքրոմէղա պաշ բարմաղընըն իւթինտէ թութմուշ օլտուղու տիկէր պիր ազըլըլա լիթապ իտէրէք տէտի քի , « ճանրն նէ տիր վէ նէ եաբար : »

« Հիշ . » տէտի օլ Մալպրանշ թարաֆլըլը օլան ֆէյլէսօֆ . « հէր շէյի պէնիմ իչիւն ճէնապը հազ եաբար . վէ հէր շէյի տէ պէն անտէ կէօրիւր վէ եաբարըմ . պէն հիշ դարըլմայաբաք օ տուր հէր շէյի եաբան : » « Հայտէ էօյլէ օլտուն » տէտի Սիրիուսըլ ազըլըլը :

« Մէն տօսթումնէ տէրսին » տէտի , օրատա պուլունան պիր Լայսիլիլիլ ֆէյլէսօֆա . « սէնին ճանրն նէ տիր պազալըմ : »

« Օլ ճան տէնիլէն շէյ » . տէտի Լայսիլիլիլ , « պիր իյնէ տիր քի պէնիմ վիճուտիմ չալտըքճա սաաթլարը կէօսթէրիր . եախօտ տէյէլիմ քի օ իյնէ տիր քի չալար , վիճուտիմ սաաթլարը կէօսթէրարիլի վագըթ . եախօտ ճանրմ պիւթիւն ճիհանըն այնասը տըր վէ պէնիմ վիճուտիմ այնանըն պիր չէրչիլիլիլտիր . վէ պուտա բէք աշիքեար վէ աննաշըլմասը դօլայ պիր շէյ տիր տէտի : »

Անլէրին եանընտա Լօք ֆէյլէսօֆուն թարաֆտարըլարընտան պիրի պուլունտու վէ ճնատա սիւալ իթմէք սըրասը կէլաիկինտէ՝ « պէն պիլմէմ » տէտի՝ « նասըլ տիւշիւնիւր օլտուղումու . Լաքին անը էյիաէն պիլիլիլմ քի հէր նէ տիւշիւնմիւշ իսէմ քէնտի տույիւլարըմըն սայէսինտէ տիր . զայրի մատտի վէ ֆիքրասէթլի մախիւլգլէր օլտուղունա վէ պուլունտուղընա հիշ շիւպհէ իթմէմ . Լաքին մատտի օլան պիր շէյէ ֆիքը վէրմէքիլք խուսուտու ճէնապը հազգ իչիւն միւլքին տէյիլտիր տէյէմէմ . պէն օլ էպէտի գուվիլէթէ հիւրմէթ վէ բիայէթ իտէրիմ . անըն իշլէրինէ հուտուս դօյմաք պէնիմ վաղիֆէմին խարիճինտէ տիր . հիշ պիր շէյէ մութլաղա պէօյլէ տիր տէմէմ . վէ քիմ սէնին ֆիքրինտէն կէլմէտիք նիճէ գապիլլի շէյլէր օլտուղու նատա ինանրըրմ : »

021

Միրիուսու հայկան կիւլաի , պունուտա տիկերլերի կիպի էրէ յիճէ ազըլը պուլու :

Սաթիւրնիւ ճիւճէ Լօք Ֆէյլէսօֆուն պու թարաֆտարընը գուճազլամաք խաթտի լաքին քէնտի ֆէվգէլատէ ուզունլուղու սէպէպի իլէ միմքին օրնասար :

Աքսի օլաճագ եւ , օրատա տէօրթ քէօչէ շարկալը պիր պէօճէք պուլունտու . պու պէօճէք պիւթիւն օրատա պուլունան ֆէյլէսօֆ պէօճէրլերին սէսինի քէստի . վէ տէտի քի հէր պիր էսրարէ քէնտիսի վազըֆ տրր . վէ պու էսրարտա՝ Սէն Թօմանըն Սօմ թապիր օլընան քիթապընտատըր . պու հէրիֆ օլ կէօք ահալիսինտէն օլան իքի քիչլյէ պաշտան այտղա գտար պազտր . վէ տէտի քի քէնտիլերի տէ՝ տիւնեարարտա՝ կիւնէչլերի տէ՝ երլտըլարտա՝ վէլճասըլ ճիւմէսի ինսանլար իչիւն եաբըմըչ շէյլէր տիր :

Հէլէ պու սէօղիւ իչիտիր իչիթմէղ օլ պիղիմ իքի եօլճուլարըմըգ , Հոմեր նամ շայիրին գավլինճէ եալընըգ Ալաճարա մախտուս օլան պիթմէղ թիւքէնմէղ գահգահայը գօրարտըլար վէ պիրպիրինին եիւզէրինէ տիւշտիւլէր . օմուզլտրը իլէ գարընլարը էնէր չըգարըլը վէ պու գարըչըքըլըն արասընտա օլ կէմի քի Միրիուսու պաշ բարմաղընըն իւզէրինտէ թու թմուչլտը , Սաթիւրնիւնն տօնունուն ճէպլինէ տիւշտիւ . պու զավալը իքի արգատաչլար սնը պիր չօք արատըլար . նիհայէթ կէմինին թայֆալարընը պուլտուլար . վէ զայէթ ուսթալըգտա անը նիզամընա գօյտուլար :

Միրիուսու օլ բէյնիր գուրտլարընը թէրրար էլինէ ալար . անլերէ զայէթ իլթիֆաթը սուրէթտէ սէօլլէմէկէ պաշլատը . վազաա եիւրէ յինտէն պիրազ կիւճէնմիշ իտի . չիւնքի կէօրտիւ քի՝ պէօլլէ նիհայէթսիզ տէրէճէ տէ քիւլիւք շէյլերին էօլլէ նիհայէթսիզ տէրէճէտէ պէօլիւք քիպլրլիլլերի վարտըր :

Անլերէ ֆէյլէսօֆլուղա տայիր կիւզէլ վէ քէնտիլերինէ մախտուս օլարաք զայէթ քիւչիւք եազըլը պիր յիթապ գալլէմէ ալմազըլը վատ իթտի . վէ օլ քիթապըն իչինտէ հէր շէյլն նիհայէթինի կէօրէճէքլերինի պէյան իթտի :

Վազիտէ օլ քիթապը եօլա չըքմազտան էվվէլ անլերէ վէրտի . անլերտէ Բարիզտէքի իւլում՝ Աքատէմիասընա կէօթիւրտիւլէր , լաքին սըր քեաթիպի օլ քիթապը աչըպտա եալընըգ պէյազ քեաղըտտան իպարէթ պիր շէյ օլտուղունու կէօրտիւլիւնտէ՝ ահ ... տէտի . պունուն պէօլլէ օլաճազը խաթրըմտան կէչիօրուտու :

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0545258

